

До комітету Верховної Ради України з питань освіти і науки

До Міністерства освіти і науки України

До Національної академії наук

До Національної академії педагогічних наук

31 жовтня 2013 року відбулися загальні збори Національної академії педагогічних наук (НАПН) України, що обговорили проект концепції Національної стандартної класифікації освіти (НСКО). Попри те, що у вступній частині запропонованого проекту концепції НСКО йдеться про його сумісність із Міжнародною стандартною класифікацією освіти 2011 року (МСКО-2011), оприлюднений на сайті НАПН документ є майже ідентичним перекладом іншого документу – Міжнародної стандартної класифікації освіти 1997 року (МСКО-1997), тобто документу, який за визначенням не може відображати суттєві зміни у світовій системі освіти за останні п'ятнадцять років її розвитку.

Зазначене вище викликає серйозні побоювання принаймні за майбутнє вітчизняної вищої освіти і, як наслідок, науки і техніки, оскільки за цей час найбільші зміни торкнулися надзвичайно важливого для вищої освіти питання про галузі освіти та підготовку магістрів. Це стосується як переліку так званих широких галузей освіти, так і переліків вузьких галузей (напрямів) та деталізованих галузей (спеціальностей). Наприклад, у проекті НСКО так само, як і в МСКО-1997, до напрямку «Фізичні науки» віднесено лише три спеціальності - «Хімія», «Геологія» і «Фізика», в той час як у МСКО-2011 до цього ж напрямку входять (у точній відповідності з оригінальним текстом МСКО-2011) наступні спеціальності: «Астрономія і космологія», «Фізика», **інші суміжні науки**, «Хімія», **інші суміжні науки**, «Геологія», «Геофізика», «Мінералогія», «Фізична антропологія», «Фізична географія» **та інші науки про Землю**, «Метеорологія» **та інші науки про атмосферу, включно із дослідженням клімату**, «Океанографія», «Вулканологія», «Палеоекологія». Виділене жирним шрифтом означає, що цей список у залежності від країни може включати в себе також низку інших магістерських спеціальностей, таких, як, наприклад, «Експериментальна ядерна фізика та фізика плазми» або «Медична фізика», які є у затвердженому (постанова КМ України від 27.08.2010) переліку магістерських спеціальностей України.

Зрозуміло, що країнам, в яких, на відміну від України, немає на сьогодні ядерної галузі промисловості, магістерська спеціальність «Експериментальна ядерна фізика та фізика плазми» є непотрібною, тому її може не бути у відповідній НСКО. Навпаки, загальноприйнята європейська магістерська спеціальність «Медична фізика» за останні 10 років з'явилася в усіх, навіть малих країнах Європи для задоволення потреб системи охорони здоров'я. Зрозуміло, що обидві ці спеціальності, як і багато інших, мають бути у НСКО України.

У вступній частині проекту концепції зазначено, що «створення НСКО відповідає завданням реалізації Стратегії державної кадрової політики на 2012-2020 роки та Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року». Немає жодних сумнівів, що подана концепція є непридатною для вирішення цих проблем, оскільки не відповідає сучасним реаліям національної та світової системи вищої освіти. До того ж нова НСКО має бути узгоджена і з Концепцією розвитку НАНУ на 2014-2023 роки.

Висока якість вищої освіти України в галузі точних наук є всесвітньо визнаною. Тому НСКО України не має бути ганебним перекладом з будь-якої, навіть міжнародної, кваліфікації, щонайменше, по відношенню до фізико-математичних наук.

За цілою низкою параметрів запропонована концепція проекту НСКО є гіршою навіть за діючі на цей час національні документи, що регламентують систему освіти країни. Ми наполягаємо, аби до роботи над НСКО, окрім Міністерства освіти і науки та НАПН, були залучені провідні вітчизняні університети, які мають великий досвід підготовки фахівців саме за новими спеціальностями; НАН України, НАМН України, які є головними роботодавцями для випускників магістратури; а також інших роботодавців: представників виробництва та бізнесу.

Обговорено і схвалено на засіданні комісії з фізики, прикладної фізики і астрономії Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки в Харкові 19 грудня 2013 року.

Голова комісії, декан фізико-технічного факультету харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, доктор фізико-математичних наук, професор

І.Гірка